

مکملہٴ اربعہ

❁ ادبی و سیاسی رسالہٴ اسبوعیہ در ❁

۲۱ نجی سنہ

جلد : ۱۴ - جزو : ۱۴۹ ❁ پچشنبہ ❁ ۲۰ جمادی الاخری ۱۳۳۰

یگی کو پری یہ تاریخ

اوتھدن بری شرق شمرا سی ، تعبیر دیگرله شمرا ی روم مبالغهده نه قدر افراط و مدحده نرتبه اضراق ایتشمسرله اق قدر بلیغ ، اق مرتبه مجیز کوعد اولنه کلشدر .

مثلا نفی ، بر شیخ الاسلامک ساحلخانه سی وصفه شویله باشلار :

« زهی سرای فلک آستان و سدره ستون

که طرح وضعی کورسه بهشت اولور مفتون »

هیچ شبهه یوقدر ، که شیخ الاسلام اقدی بو وصف بدیهی البطلانک مغبون اطراسی اوله رق شاعره بر چوق جائزده بولنمشدر . انسانلرک حالی بویله در . افعال و آثار ذاتیه لرینک مدحنه قارش ی اظهار ضعف ایدر لر . اگر شیخ الاسلام اقدی : شاعره - نه خلط ایتشمسک ! بنم اویمله استهزامی ایتک ایستورسک که یاربم قارش ارتفاعنده کی قیو اشیکی فلیکله و اوج بمحق ذراعدن عبارت اولان دیرکلر نی سدره منها ایله همرتبه عد ایتشمسک ؟ بوکا زعمنجه مدح دیه چک اولورسه ک مشبه ایله مشبهه آرمه سنده نه کبی وجه ملائمت تصور ایتشمسک - دیمش اولسه ایدی نفی ، توجیه و تاویلده خیلی مشکلاته اوغراردی . مع مافیه اق زمانلر ، بو یولده اوصاف مبالغه کارانه یه متحمل و چونکه ذوق و حسلر بو درلو سوزلره مائل ایدی .

یا عجبا شو یشادینغز عصرده بویولده یاولم لر . هرزه لر چکیلیر حاللردنمیدر؟ که غلطه کوپریسی . تنظیم اولنان نشیده تاریخیده :

« چرخدن بالا ، سمانک کوپریسندن محشم
طاق دنیادن معلا ، جسر کردوندن مفید »

بیتله وصف و تعریف اولنیور . چرخک آلتنده یام یاصسی اوزانوب قالمش اولان
برجسم بسیطی چرخدن ، یعنی سمان بالا عد ایتک نه مفهوم افهام ایلسه کرک !
عجبا سمانک کوپریسی هانکیسی اولبور ؛ قوس قزحی ؟ فی الحقیقه آثار
انعکاسیه دن متحصل الوان سبعة اصلیه ده کی رونق و لطافت آکا بر احتشام علوی
اضافه ایتمکده در . عجبا بزم (زنجابی) کوپری به حشمت بخش اولان شی ده
وسطنده کی یولجی موققلرینه طلا ایدیلان آشی بویاسیمی در ؟ برده شو طاق دنیا
ایله جسر کردونک نه اولدقلرینی آکلایه مازمی بزکه !

طوغریسی شاه بیت تاریخه هیچ دیه جک یوق . باخصوص : آکا نالی
اولان :

« معبر ناستواری نروده دور سابقک
ایلیک انصاف نروده شمیدیکی جسر جدیر »

یتی عین حقیقت . واقعا شاعر سوزی اکثریا یالان اولورسده صاحب نظم .
تاریخ و مؤرخ حقنده زمانمزه حادث اولان نظریه جدیدیه نظمده دخی مراعات
لازم اولدیغنی کوسترمک ایستمش .
یالکیز :

« ویردی پای تخته مانند صراط مستقیم
صانکه جنتدن ریاضی ، عدن اعلادن نوید »

يتىڭ مفھوم علويىنى ادراك ايدىمىڭ . بۇدە طيىبى (المعنى فى بطن الشاعر)
قضية سەنە ملحق مفاهيمىدىن شمار اولنە بىلىر .

كوپرىڭىڭ ماقولە* انشائىسى خىلىل بك افنديڭىڭ زامانئە عقد وتعاطى اولغىش
ايدى . آن بآن تىكترىندە شەبە ايدىليان (مروريە) يى ايماء (خىلىل ابراهيم برىكتى)
مضموتى شامىل بر يىت لطيف علاوۋ ايدىلىش اولسە ايدى .

« بوندىدە اولدى (امانت) مظهر (توفيق) حق » مصراع بر جىستە سەنە غايىلە
اوفق دوشردى . احتمال ميزان نظمە بك گران كلەجك مضمونلردن اولسە مېنى
وزنە ادخالندە كرفتار عسرت اولمىقدن احتراز آ ترك اولغىشىدر .

مع مافىه :

« قىلدى احيا سىر ايدىڭ استانبولى جىسر جىدىد »

مصراعڭىڭ تارىخ دوشىشى ، ھەر شاعىرە مىسر اولميان دوشىشلىرىدندىر .

(زاد الله شعراء)

